

Vyjdi a postav sa na vrchu pred Pána!¹

Zelo Zelatus Sum Pro Domino, Deo Exercituum

(meditatívna hudba pre vnútorné naladenie sa 5 minút)

Chváľme a oslavujme Boha za to, že sa s nami stretá vo všedných chvíľach nášho života. Prosme ho o túžbu objavovať to, čo nás privádza k zážitku stretnutia s Ním. Prosme o túžbu odtíhať sa od všetkého, čo nás zdržuje na ceste s Ním. Prosme o horlivosť v uvedomovaní si Jeho prítomnosti.

(Eliáš) tam vošiel do jaskyne a prenocoval v nej. Tu ho oslovil Pán a spýtal sa ho: „Čo tu robíš, Eliáš?“ A odpovedal: „Plný som horlivosti za Pána, Boha zástupov! Ved' synovia Izraela opustili tvoju zmluvu, tvoje oltáre zborili a tvojich prorokov pobili mečom! Ja sám som ostal, za mojím životom však sledia, chcú mi ho vziať.“ On mu povedal: „Vyjdi a postav sa na vrchu pred Pána!“ Práve prechádzal Pán. Pred Pánom išiel vietor, veľký a prudký, ktorý trhá vrchy a láme skaly. Ale Pán nebol vo vetre. Po vetre zemetrasenie, ale Pán nebol v zemetrasení. Po zemetrasení oheň, ale Pán nebol v ohni. A po ohni tichý, lahodný šum. Keď to Eliáš počul, zahalil si tvár plášťom, vyšiel a zastal si pri vchode do jaskyne. Vtom prehovoril k nemu akýsi hlas a pýtal sa ho: „Čo tu robíš, Eliáš?“ Odpovedal: „Plný som horlivosti za Pána, Boha zástupov. Ved' synovia Izraela opustili tvoju zmluvu, tvoje oltáre zborili a tvojich prorokov pobili mečom! Ja sám som ostal a za mojím životom sledia, chcú mi ho vziať.“

(1 Kr 19, 9-14)

(pomaly hovoriť)

Predstavme si proroka Eliáša, ako prežil túto udalosť. Predstavme si jaskyňu, jej prítomie, vlhkosť, chlad, tvrdosť. Skúsme sa postaviť na Eliášovo miesto, oblečme si jeho šaty, obujme sandále, dajme priechod svojej fantázii a dotvorme všetky detaily udalosti. Predstavme si skorý úsvit, šero, za ktorého sa mohla táto udalosť odohrať. Prežime znovu udalosť na vrchu.

hudba + príslušné dialógy so zvukmi

- (otázka prednesená s hlbokým záujmom) „Čo tu robíš, Eliáš?“
- (rozhorčeným a sarkastickým tónom, akoby túto otázku považoval za provokovanie a zbytočnosť odpoveď) „Plný som horlivosti za Pána, Boha zástupov!“
- (ponuka, nie rozkaz) „Vyjdi a postav sa na vrchu pred Pána!“
- (zvuk vetra, zvuk zemetrasenia, zvuk ohňa, zvuk šumu)
- (otázka prednesená s hlbokým záujmom) „Čo tu robíš, Eliáš?“
- (nie falošne pokorná odpoveď plná vedomia vlastnej identity prameniacej zo stretnutia s Bohom) „Plný som horlivosti za Pána, Boha zástupov!“

¹ Spracované podľa Józef Augustyn: Bolo mu ho ľúto, meditácia Vyjdi a postav sa na vrchu pred Pána. Nakladateľstvo Dobrá kniha. Trnava, 1996. 304 strán. ISBN 80-7141-134-5.

Prorokov útek pred realitou

Predtým, než sa Eliáš dostal do jaskyne, musel utiecť pred pomstou Jezabel. Eliáš dal pokyn na vykonanie prísneho súdu nad pohanskými prorokmi. Jezabel, ktorá mala v krajine moc, a bránila pohanský kult Bála, ho preto chcela zabiť. Preto musel Eliáš utekať. Teda myslel si, že musí utekať. Každopádne, vyčerpaný a unavený útekom sa sťažuje Bohu a prosí o smrť: „Teraz už dosť, Pane! Vezmi si môj život! Veď ja nie som lepší ako moji otcovia!“ (1 Kr 19,4) (krátka pauza)

Pripomeňme si všetky chvíle znechutenia z tohto dňa, z posledných dní, posledného týždňa, mesiaca, roka alebo života, ktoré nás viedli k tomu, aby sme sa vzdali. Pripomeňme si okamihy, keď sme sa najprv vo svojej domýšľavosti cítili pánmi situácie, no riešenie sa aj pri našej dobrej snahe obrátilo proti nám. Pripomeňme si pocity krivdy a ublíženia, pripomeňme si naše reakcie úteku od reality do samoty a uzavretia. Pripomeňme si svoj pocit zranenia, keď sme sa sťažovali, hnevali a nahovárali si, že našu situáciu smútku a bolesti spôsobil niekto druhý. Ten, kto nás nechápe, kto nám nerozumie, kto nám chce úmyselne zle, kto hľadá na nás iba negatívne stránky... Pripomeňme a sprítomníme si to, ako sa správame. Pozrime sa na Eliáša, zástupcu všetkých prorokov Starého Zákona, ako viní Pána za to, čo prežíva. Uvedomme si, ako často sa takto správame aj my. Nielen voči Bohu, ale aj voči našim najbližším.

(5 minút tichej reflexie spolu s hudbou)

Aj keď sa to javí zvláštne, Boh nás neopúšťa. To my sme tí, ktorí na Neho zabúdajú, a ktorí sa uzatvárajú pred Jeho láskou. Kvôli svojim predstavám o tom, ako má vyzeráť náš život nevidíme, čo nám Boh predkladá každý deň. Keď si niečo naplánujeme, keď si zvykneme niečo robiť, nie sme schopní zmeniť štýl, spôsob svojho myslenia, rozprávania a konania. Sme príliš pohodlní meniť seba; radšej sa budeme sťažovať na ťažké podmienky, v ktorých musíme žiť. Boh je tu však stále s nami. Neoslobodzuje nás od premáhania a námahy, ale posilňuje nás svojimi darmi na ceste vývoja, ktorou kráčame. Všetkých nás sprevádza už od počatia. Celkom jasne sa nám dáva v Eucharistii a ostatných sviatostiach. Podobne, ako Boh posilňuje zázračným spôsobom Eliáša počas jeho úteku pred realitou života, a nijako sa nesnaží zadržať ho, posilňuje aj nás sviatostne zázračným spôsobom. A nijako nám nebráni v tom, aby sme šli svojou cestou a žili podľa svojich predstáv. On je s nami stále. Vždy a všade. Hľadajme vo svojom živote znaky jeho zázračnej prítomnosti. Uvažujme, nakoľko sme ochotní živiť sa sviatostami vo chvíľach duchovného vyčerpania. Ďakujme mu. Chváľme a oslavujme ho. (5 minút tichej oslavy spolu s hudbou)

Tam vošiel do jaskyne a prenocoval v nej. Tu ho oslovil Pán a spýtal sa ho: „Čo tu robíš, Eliáš?“

O čo ti vlastne ide, Eliáš? O čo ide v tvojom, v mojom živote? Aký je zmysel môjho života? Aký je zmysel môjho pôstu, môjho premáhania? Aký je zmysel mojej prítomnosti tu a teraz? Prečo som tu? Utekám pred niečím alebo niekým? Utekám sám pred sebou, pred tým, kto som? Som tu z nutnosti, lebo sa mi zdá, že nemôžem konať inak? Som tu preto, lebo som si na to zvykol? „Vyhnať“ ma azda niekto z domu, a musel som sem prísť? Čo je skutočnou príčinou mojej prítomnosti a motiváciou môjho konania?

(5 minút hľadania odpovedí)

Eliáš odpovedá: „Plný som horlivosti za Pána, Boha zástupov.“ Mohlo by sa zdať, že otázka Boha, ktorú položil prorokovi, a ktorú kladie každému z nás, je zbytočná. Mohlo sa zdať, že je samozrejmé, prečo Eliáš premohol falošných prorokov – snažil sa predsa o čistotu kultu. Bolo by možné pochybovať o zmysle otázky, ktorú dostal. A predsa to, čo človek považuje za samozrejmé, v Božích očiach také byť nemusí. Môžeme mať ilúziu samozrejmosti. Môžeme mať o sebe istú mienku. Môže sa nám zdať samozrejmým, prečo sa správame tak, ako sa správame. Ale zhoduje sa to s tým, ako nás Boh pozná? Možno sa snažíme konať veľa dobra, máme veľa povinností (pracovných, školských, rodinných, spoločenských, duchovných, náboženských a podobne). Ale je v tomto zhone a v tejto námahe života skutočná horlivosť za chválu Pána svojím životom? Nie je za tým skrytý aspoň sčasti strach o nejakú časť môjho života? Strach z toho, že stratím v práci osobné ohodnotenie alebo samotnú prácu; strach z toho, že ma nechá môj milý alebo moja milá. Strach z toho, že vypadnem z partie a budem mimo. Strach z rodičov, a v konečnom dôsledku nekonečný strach z Boha? Alebo nie je za mojou horlivosťou skrytá túžba po nejakých výhodách, nie je to len horlivosť za dobrú povesť, horlivosť za vlastné riadenie života? Je skutočne Boh a jeho vôľa v centre môjho života? Skutočne sa stal tento čas blízkej prípravy na Veľkonočné tajomstvo impulzom k úprimnejšiemu hľadaniu toho, čo pre mňa znamená plnosť „horlivosti za Pána, Boha zástupov“?

(5 minút uvažovania)

To, ako veľmi som sústredený na svoj obraz o sebe, a nie na Boží obraz v sebe, odhaľujú ťažké chvíle života. Obyčajné drobné nepríjemnosti mi odhaľujú, ako často sa búrim, ako ťažko dokážem prijať niečo, čo postihuje môj život, čo búra moje plány a moje zámery. Veľmi trpím, keď sa nesplní to, čo som si vysníval a naplánoval.

Možno práve v takýchto chvíľach pokorenia, pochybovania, utrpenia či spochybňovania druhými mám možnosť vidieť, či sú moje plány, túžby, zámery a úsilie v zhode s Božími. Azda v tomto utrpení môžem začuť Božiu otázku: „Čo tu robíš?“ Ak trpím, pretože sa život neodvíja podľa mojich plánov, mal by som si položiť otázku, ako sa tieto plány zrodili. Vznikli po zrelej úvahe v modlitbe a slobode?

(2 minútky)

Keď sa Eliáš Pánovi svojim jasným vyznaním predstavil, dostal pozvanie: „Vyjdi a postav sa na vrchu pred Pána!“

Aj mňa Boh pozýva a vyzýva, aby som vyšiel z jaskyne svojho nezdravého egoizmu, z jaskyne svojich nepotrebných trápení, z jaskyne svojich smútkov a krívd, z toho všetkého, čo ma znechucuje a odlučuje od spoločenstva ostatných. Boh mi dnes jasne adresuje pozvanie vyjsť z jaskyne svojich hriechov a svojich pokrivených mienok o sebe.

Jaskyňa je síce bez svetla a istej sviežosti, ale aj napriek tomu sa zdá, že oproti reálnemu životu je bezpečnejšia. Nie som v nej vystavený vetru drobných nepríjemností, búrke narušených vzťahov, dažďu znechutenia, víchru povinností, ohňu aktivít zameraných na seba, zemetraseniu rebríčka hodnôt. Avšak... v jaskyni mi hrozí smrť z nedostatku svetla. Nerozvíja život. Svetlo je pre nás symbolom prameňa života. V tejto chvíli ma Pán pozýva vystúpiť zo seba. Vyzýva ma k istote viery. Nemusím Pána hľadať, pretože On je so mnou. Je na vrchu oltára, na ktorom sa obetuje. Tu, na tomto mieste sa môžem postaviť pred Neho.

Aj keď môžem počuť hlas Pána aj v jaskyni, stretnúť sa s ním môžem iba na vrchu. Áno, opustením jaskyne sa vystavujem riziku pôsobenia rôznych vplyvov na môj život. Ale iba na vrchu oltára sa s ním môžem skutočne stretnúť. Čo je jaskyňou môjho života? Čo mi v tomto období, dnes, včera či kedykoľvek inokedy prekáža stretnúť sa s Pánom v Eucharistii? Čo berie jas môjho života, čo ma zdržiava, aby som sa postavil pred Pána vo sviatosti? Skúsme sa zamyslieť, či chcem skutočne vyjsť z jaskyne svojich neusporiadaných pocitov, plánov, úmyslov, konaní? Je moja túžba dostatočne veľká, aby som sa oslobodil od toho, čo ma odrádza stretnúť sa s Pánom? Ak ešte nie, prosme o rastúcu túžbu vychádzať z jaskyne svojho nezriadeného egoizmu v ústrety Pánovi. Vrucne prosme v tejto chvíli, aby sme prežili a precítili túto Božiu výzvu: „Vyjdi a postav sa na vrchu pred Pána!“

(chvíľa prosby 5 minút)

(znovu opakovať zvuky živlov počas čítania)

Práve prechádzal Pán. Pred Pánom išiel vietor, veľký a prudký, ktorý trhá vrchy a láme skaly. Ale Pán nebol vo vetre. Po vetre zemetrasenie, ale Pán nebol v zemetrasení. Po zemetrasení oheň, ale Pán nebol v ohni. A po ohni tichý, lahodný šum. Keď to Eliáš počul, zahalil si tvár plášťom, vyšiel a zastal si pri vchode do jaskyne.

(tichá meditácia 10 minút)

Keď sa Eliáš stretol s Pánom pri vchode do jaskyne, akýsi hlas sa ho znova opýtal: „Čo tu robíš, Eliáš?“

Otázka aj odpoveď je tá istá, ale nie v tej istej situácii. V prvom prípade Eliáš jasne rozlíšil hlas Pána. Keď sa však pred Pána postavil, čítame, že k nemu prehovoril „akýsi hlas“. Aj takáto maličkosť môže byť pre nás povzbudením nemať strach zveriť sa pri stretnutí s Pánom jeho „hlasom“, jeho služobníkom a vysluhovateľom sviatostí.

V záverečnom rozhovore s Pánom mu ďakujeme za jeho neustále otvorené pozvanie k stretnutiu s Ním. Prosme aj o veľkú úprimnosť voči sebe samým, o svetlo a silu Ducha Svätého, ktoré potrebujeme, aby sme presne nazvali všetky naše vnútorné skúsenosti. Nielen tie, ktoré nás zdržujú v sebe, robia nás otrokmi jaskyne a nedovoľujú nám úplne sa vložiť do dialógu s Bohom, ale aj také, v ktorých sa nám darí odpovedať na pozvanie k stretnutiu s Pánom. Učme sa od Márie umeniu citlivo vnímať lahodný šum Božích plánov a celkom ochotne a slobodne sa im prispôbovať.

(5 minút)